

DOI 10.29254/2077-4214-2024-4-175-9-11

UDC 378.12:394.46:611

Kolisnik I. L., Tereshchenko A. A., Lyutenko M. A., Izmailova L. V.

**BOBIN VLADIMIR VIKTOROVICH – HONORARY PROFESSOR OF KHNMU, FOUNDER
OF THE SCIENTIFIC SCHOOL OF ANATOMISTS**

TO THE 100th ANNIVERSARY OF THE SCIENTIST'S BIRTH

Kharkiv National Medical University (Kharkiv, Ukraine)

Kolisnik.igor@ukr.net

On 17 October 2024, the medical community celebrated the 100th anniversary of Professor Bobin Vladimir Viktorovich, a scientist, anatomist, educator, and representative of the famous Bobin medical dynasty, which has been serving the public health of the Kharkiv region for more than 160 years, engaged in medical, scientific, educational and public activities.

Vladimir Viktorovich Bobin is well known to the medical community of Ukraine as an outstanding scientist, founder of a large scientific school of anatomists. Honorary Academician of the International Academy of Integrative Anthropology, Academician of the Ukrainian Academy of Sciences of National Progress, Doctor of Medical Sciences, Professor; he was the head of the Department of Normal Human Anatomy at the Kharkiv National Medical University (KhMI) in 1971-1992, and then worked at this famous department as a professor until 2014. During the celebration of the 200th anniversary of the KNMU, the Academic Council awarded Vladimir Viktorovich the title of "Honorary Professor of the Kharkov State Medical University" (2005).

For many years, Professor V.V. Bobin developed the macromicroscopic anatomy of the nervous system, the foundations of which were laid in the works of Academician V.P. Vorobyov, at a new modern level. Under the supervision of V.V. Bobin, 21 candidate and 2 doctoral dissertations were completed. He is the author of more than 400 scientific papers, 8 monographs, 16 study guides and tutorials. Under his editorship, 12 departmental collections of "Macromicroscopic anatomy of the nervous system" were published. V.V. Bobin was a member of the editorial board of numerous scientific medical journals ("Experimental and Clinical Medicine", Kharkov; "Bulletin of Problems of Biology and Medicine", Poltava, etc.) Professor V.V. Bobin participated in joint research with clinicians: therapists, neurologists, radiologists, medical historians, etc. The State Committee for Higher Education (1988) awarded the scientist a diploma and a prize for a series of textbooks on functional anatomy. V.V. Bobin actively participated in the creating of the Ukrainian anatomical nomenclature as a member of the nomenclature commission.

For many years, Academician Vladimir Viktorovich Bobin was a member of the Academic Council of the faculty, chairman of the problem commission on morphology, chairman of the Kharkov Society of Anatomists, Histologists

and Embryologists, member of the Board of the Kharkov Medical Society, member of the Presidium of the Ukrainian Society of Morphologists, Honorary Member of the Ukrainian and Belarusian Societies of Anatomists, Histologists and Embryologists, member of the specialized Academic Council at the Kharkiv National Medical University for the defense of candidate and doctoral dissertations in the specialties of "Normal Anatomy", "Pathological Anatomy", "Pathological Physiology". For many years the scientist was an expert of the Higher Attestation Commission of Ukraine. Professor Vladimir Viktorovich Bobin actively participated in the work of International and Ukrainian forums of

anatomists, histologists, embryologists, topographers, neuropathologists, and anthropologists.

Vladimir Viktorovich's scientific research is devoted to the study of the structural organization of the peripheral nervous system, in particular, the disclosure of the patterns of their myeloarchitectonics in phylo- and ontogenesis, connections between peripheral nerves. V.V. Bobin's PhD dissertation studied in detail the anatomy of the brachial plexus (1953). Based on it, the monograph "The brachial plexus, its long branches and connections between them" was published (1958). His doctoral dissertation is "The facial nerve of humans and some animals" (1966). The work is devoted to the evolutionary transformations of the facial nerve system in humans and 50 species of mammals. For the first time in world scientific literature, the types of branching of the facial nerve from lower vertebrates to humans are most fully presented. For many years, Professor V.V. Bobin and his numerous students developed the macromicroscopic anatomy of somatic and visceral nerves in a broad sense in the phylogenetic and ontogenetic aspects. Another of the scientist's scientific topics was the study of the nervous apparatus of muscles involved in human vertical statics. Another area of research was related to the study of the features of myelogenesis of visceral nerves of various internal organs. The next topic of scientific research of V.V. Bobin was the influence of some extreme factors on the nervous system of skeletal muscles and internal organs (hyper- and hypokinesia, laser and X-ray irradiation). Professor V.V. Bobin's special scientific interest was connected with the problems of anthropology (paleopathology, etc.). He determined the age of some ancient skulls using modern methods, compared skulls with prehistoric trepanations

found by his father with skulls discovered by archaeologists in the Kharkov region, consulted archaeologists on ancient skulls found, and studied the shapes of the frontal sinuses of prehistoric skulls with artificial deformation.

Professor V. V. Bobin was an active participant in many international congresses, conventions and symposia in Ukraine, Belarus, Uzbekistan, Kazakhstan, Moldova, Bulgaria, the Czech Republic and other countries. Vladimir Viktorovich is the founder of a large scientific school of anatomists: many of his students became professors and work in numerous institutions of higher education in Ukraine and other countries. During his leadership of the department (1971-1992), the educational process was brought to a modern level, the anatomical museums of the department were replenished, the latest teaching technologies were introduced, and the scientific student circle worked actively. Professor V.V. Bobin is not only an outstanding scientist and anatomist, but also a highly qualified lecturer and teacher, educator of several generations of student youth. His lectures always had an educational moment in the formation of a physician-intellectual. Vladimir Viktorovich Bobin has always been actively involved in the public life of the Kharkov National Medical University. In different years, he was a scientific curator of the postgraduate program, worked in the trade union committee. V.V. Bobin was one of the main organizers of the VII Ukrainian Conference of Morphologists, dedicated to the 100th anniversary of the birth of Academician V.P. Vorobyov.

In addition to his main work at the Kharkiv National Medical University, Vladimir Viktorovich Bobin taught a course in plastic anatomy at the Kharkiv State Academy of Design and Arts for many years (since 1994). In 2007, with the active participation of Professor V.V. Bobin, the textbook "Plastic Anatomy" was published in two volumes.

Professor V.V. Bobin was awarded the Honorary Diploma of the President of Ukraine and the Honorary Diploma of the Ministry of Health of Ukraine and many other awards. Vladimir Viktorovich was always distinguished by incredible diligence, intelligence, humanistic communication, scientific activity and creative enthusiasm, which he always willingly passed on to his students and colleagues. The medical community of Ukraine and other countries of the world always remembers the famous scientist-anatomist, teacher, founder of a large school of anatomists Vladimir Viktorovich Bobin. On June 7, 2024, the International Scientific and Practical Conference of the Kharkiv National Medical University was held, dedicated to the 100th anniversary of the birth of Professor of the Department of Normal Human Anatomy V.V. Bobin. And on November 7, 2024, the 5th Congress of Historians of Medicine of Ukraine with international participation was held, where there were many reports dedicated to the famous professor V.V. Bobin and his medical dynasty, which has been serving the public health of the residents of the Kharkiv region and Ukraine for over 160 years, engaging in medical, scientific, pedagogical and social activities. The Department of Normal Human Anatomy of the Kharkiv National Medical University honors the memory of an extremely intelligent leader, great scientist and Teacher, and holds memorial conferences. Numerous photographs, documents, prehistoric skulls found during archaeological excavations from the collection of the Bobin's family are stored and displayed in the Kharkiv National Medical University History Museum. A large portrait of academician Vladimir Viktorovich Bobin adorns the Kharkiv National Medical University and symbolizes the respect and gratitude of doctors to the famous professor.

DOI 10.29254/2077-4214-2024-4-175-9-11

УДК 378.12:394.46:611

Колісник І. Л., Терещенко А. А., Лютенко М. А., Ізмайлова Л. В.

БОБІН ВОЛОДИМИР ВІКТОРОВИЧ – ПОЧЕСНИЙ ПРОФЕСОР ХНМУ, ТВОРЕЦЬ НАУКОВОЇ ШКОЛИ АНАТОМІВ ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВЧЕНОГО

Харківський національний медичний університет (м. Харків, Україна)

Kolisnik.igor@ukr.net

17 жовтня 2024 р. медична спільнота відзначила 100-річний ювілей професора Володимира Вікторовича Бобіна – вченого, анатома, педагога, представника славетної лікарської династії Бобіних, яка вже понад 160 років служить на користь народному здоров'ю мешканців Харківщини, займаючись лікарською, науково-педагогічною та громадською діяльністю.

Володимир Вікторович Бобін – добре відомий медичній громадськості України як видатний вчений, засновник великої наукової школи анатомів. Почесний академік Міжнародної академії інтегративної антропології, академік Української Академії Наук національного прогресу, доктор медичних наук, професор був завідувачем кафедри нормальної анатомії людини Харківського національного медичного університету (ХНМУ) у 1971-1992 роках, а потім працював на цій славетній кафедрі професором до 2014 р. У дні святкування 200-річчя ХДМУ Вчена рада надала Володи-

миру Вікторовичу звання «Почесний професор ХДМУ» (2005 р.).

Професор В.В. Бобін розвивав на новому рівні макромікроскопічну анатомію нервової системи, основи якої були закладені в працях академіка В.П. Воробйова. Під керівництвом В.В. Бобіна було виконано 21 кандидатську та 2 докторські дисертації. Він – автор понад 400 наукових праць, 8 монографій, 16 навчальних посібників. За його редакцією видано 12 кафедральних збірок «Макромікроскопічна анатомія нервової системи». В.В. Бобін був членом редколегії численних наукових медичних журналів («Експериментальна та клінічна медицина», Харків; «Вісник проблем біології та медицини», Полтава та ін.). Професор В.В. Бобін брав участь у спільних дослідженнях із кліністами: терапевтами, невропатологами, радіологами, істориками медицини та ін. Держкомітет з вищої освіти (1988 р.) присудив вченому диплом та премію

за серію навчальних посібників з функціональної анатомії. В.В. Бобін брав активну участь у створенні Української анатомічної номенклатури як член номенклатурної комісії.

Протягом багатьох років академік Володимир Вікторович Бобін був членом Вченої Ради факультету, головою проблемної комісії з морфології, головою Харківського товариства анатомів, гістологів та ембріологів, членом Правління Харківського медичного товариства, членом президії Українського товариства морфологів, Почесним членом Українського та Білоруського товариств анатомів, гістологів та ембріологів, членом спеціалізованої Вченої ради при ХНМУ по захисту кандидатських та докторських дисертацій за спеціальностями «Нормальна анатомія», «Патологічна анатомія», «Патологічна фізіологія». Багато років вчений був експертом ВАК України. Професор Володимир Вікторович Бобін брав активну участь у роботі Міжнародних та Українських форумів анатомів, гістологів, ембріологів, топографоанатомів, невропатологів, антропологів.

Наукові дослідження Володимира Вікторовича присвячені вивченню структурної організації периферичної нервової системи, зокрема, розкриттю закономірностей їхньої мієлоархітекtonіки у філо- та онтогенезі, зв'язків між периферичними нервами. Кандидатська дисертація В.В.Бобіна детально вивчала анатомію плечового сплетення (1953). На її основі була опублікована монографія «Плечове сплетення, його довгі гілки та зв'язки між ними» (1958). Його докторська дисертація – «Лицьовий нерв людини та деяких тварин» (1966). Робота присвячена еволюційним перетворенням системи лицьового нерва у людини та у 50 видів ссавців. Вперше у світовій науковій літературі найповніше представлені типи розгалуження лицьового нерва від нижчих хребетних до людини. Протягом тривалого періоду професор В.В. Бобін та його численні учні у широкому плані розробляли макромікроскопічну анатомію соматичних та вісцеральних нервів у філо- та онтогенетичному аспекті. Ще одною з наукових тематик науковця стало вивчення нервового апарату м'язів, які беруть участь у вертикальній статичності людини. Інший напрямок досліджень, пов'язаний з вивченням особливостей мієлогенезу вісцеральних нервів різних внутрішніх органів. Наступною темою наукових досліджень В.В. Бобіна став вплив деяких екстремальних факторів на нервовий апарат скелетних м'язів та внутрішніх органів (гіпер- та гіпокінезія, лазерне та рентгенівське опромінення). Особливий науковий інтерес професора В.В. Бобіна був пов'язаний з проблемами антропології (палеопатологія та інших.). Він визначав вік деяких стародавніх черепів сучасними методами, зіставляв черепи з доісторичними трепанаціями, знайденими батьком, з черепами, виявленими археологами в Харківській області, консультував археологів з приводу знайдених стародавніх черепів, вивчав форми лобових пазух черепів зі штучною деформацією.

Професор В.В. Бобін був активним учасником багатьох міжнародних конгресів, з'їздів та симпозіумів

в Україні, Білорусії, Узбекистані, Казахстані, Молдові, Болгарії, Чехії та інших країнах. Володимир Вікторович – засновник великої наукової школи анатомів: багато його учнів стали професорами та працюють у численних закладах вищої освіти України та інших країн. У період його керівництва кафедрою (1971-1992) був поставлений на сучасний рівень навчальний процес, поповнювалися анатомічні музеї кафедри, впроваджувалися новітні технології навчання, активно працював науковий студентський гурток. Професор В.В. Бобін не лише видатний вчений-анатом, він і відомий педагог, вихователь кількох поколінь студентської молоді. У його лекціях завжди мав місце виховний момент у становленні лікаря-інтелігента. Володимир Вікторович Бобін завжди брав активну участь у суспільному житті Харківського національного медичного університету. У різні роки він був науковим куратором аспірантури, працював у профспілковому комітеті. В.В. Бобін був одним із основних організаторів VII Української конференції морфологів, присвяченої 100-річчю від дня народження академіка В.П. Воробйова.

Окрім своєї основної роботи у Харківському національному медичному університеті, Володимир Вікторович Бобін багато років (з 1994 року) вів курс пластичної анатомії у Харківській державній академії дизайну та мистецтв. У 2007 році за активної участі професора В.В. Бобіна вийшов навчальний посібник «Пластична анатомія» у двох томах.

Професор В.В. Бобін був нагороджений Почесною грамотою Президента України та Почесною грамотою Міністерства охорони здоров'я України та багатьма іншими преміями. Володимира Вікторовича завжди відрізняли неймовірна працювистість, інтелігентність, гуманістична спрямованість спілкування, наукова активність та творчий ентузіазм, які завжди охоче він передавав своїм учням та соратникам. Медична спільнота України та інших країн світу завжди пам'ятає видатного вченого-анатома, педагога, засновника великої школи анатомів Володимира Вікторовича Бобіна. 7 червня 2024 р. відбулась Міжнародна науково-практична конференція ХНМУ, присвячена 100-річчю з дня народження професора кафедри нормальної анатомії людини В.В.Бобіна. А 7 листопада 2024 р. пройшов 5-й з'їзд істориків медицини України з міжнародною участю, де було багато доповідей, присвячених славнозвісному професору В.В.Бобіну та його лікарській династії. На кафедрі нормальної анатомії людини ХНМУ вшановують пам'ять надзвичайно інтелігентного керівника, великого науковця та Вчителя, проводять пам'ятні конференції. В музеї історії ХНМУ зберігаються та демонструються численні фотографії, документи, доісторичні черепи, знайдені під час археологічних розкопок, з колекції лікарів Бобіних. Великий портрет академіка Володимира Вікторовича Бобіна прикрашає Харківський національний медичний університет та символізує повагу та вдячність лікарів до знаного професора.